

**Pašvaldības aģentūra
RĪGAS PILSĒTAS ARHITEKTA BIROJS**

Reģistrācijas Nr. 90002099755, Dzirnavu iela 60A-21, Rīga, LV-1050,
tālrunis 67105941, fakss 67105998, e-pasts: rpab@riga.lv

**RĪGAS PILSĒTAS ARHITEKTA KOLEĢIJAS
SĒDES PROTOKOLS**

14.06.2007.

Nr. 1 (20)

Sēde notiek: Latvijas arhitektu savienība, Rīgā Torņa ielā 11/15

Sēdi vada: J.Dripe.

Sēdē piedalās:

Kolēģijas locekļi: A.Sīlis, A.Kronbergs, E.Bērziņš, J.Dambis, P.Strancis, S.Ņikiforovs, J.Dripe;

Kolēģijas goda locekļi: G.Birkerts, G.Asaris;

Kolēģijas padomnieki: J.Krastiņš, A.Kreislars;

Īpaši aicinātas amatpersonas: E.Krastiņš;

Rīgas pilsētas arhitekta birojs: R. Bula, U.Kupča, Z. Redberga;

Rīgas pilsētas būvvalde: A.Cinis, V.Brūzis, G.Princis;

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija: R.Pētersons;

Latvijas arhitektu savienība: E.Treimanis;

Projektēšanas biroju pārstāvji: G.Birkerts, D.Šmits, C.Komitsch, V.Zaktevskis, M.Sinka, I.Grundule;

Pasūtītāju pārstāvji: V.Nollendorfs, G.Michele;

Prese: L.Lazdiņa – Diena, E.Ozola – portāls A4D; J.Lejnieks – Latvijas arhitektūra.

DARBA KĀRTĪBĀ:

1. Latvijas okupācijas muzeja paplašināšana. Skiču projekts.

Projekta autors: „Gunnar Birkerts Architects”, SIA „RDS arhitekti”;

Pasūtītājs: Kultūras ministrija

KOMISIJAS LĒMUMS:

1. Atzīmēt, ka Okupācijas muzeja paplašināšanas projekta izstrādāšana jau noteikta institucionāli ar Kultūras ministrijas lēmumu, vienlaicīgi notiekot Latviešu strēlnieku laukuma attīstības pilsētībūvnieciskajam konkursam un padomju okupācijas upuru piemiņas memoriāla

ideju konkursam, lai gan muzeja paplašināšanas priekšlikums pēc būtības būtu vērtējams pēc laukuma plānojuma un telpiskās struktūras attīstības definēšanas.

Pašreizējā notikumu attīstība uzliek par pienākumu Kultūras ministrijai, Rīgas domei, Pilsētas attīstības departamentam un Pilsētas arhitekta birojam precīzi koordinēt Strēlnieku laukuma apbūves procesus.

2. Kopumā muzeja paplašināšanas priekšlikums ir skaidrs, mūsdienīgs un konceptuāli atbalstāms, atzīmējot atsevišķus neviennozīmīgi vērtējamus risinājumus:

- 2.1. Grēcinieku ielas būvlaides ievērošanas paņēmieni, veidojot iedziļinātu priekšdārzu;
- 2.2. Paredzēto apjoma paplašinājumu, daļēji aizbūvējot brīvo telpu zem esošās ēkas;
- 2.3. Koku grupu projektējamā apjoma priekšā, kam konkrētais risinājums meklējams kontekstā ar visa laukuma attīstību.

3. Atzīmēt kolēģijas locekļa, arhitekta A.Sīļa īpašo viedokli:

3.1. Ir priekšlaicīgi izvērtēt okupācijas muzeja paplašināšanas priekšlikumu pirms Latviešu strēlnieku laukuma plānojuma un telpiskās struktūras attīstības definēšanas, jo laukuma telpu varētu iezīmēt, piemēram, daļēji gar Grēcinieku ielu izvietots apjoms;

3.2. arhitektu Dz.Dribas un G.Lūša-Grīnberga projektētajam muzejam piemīt pašvērtība, kā proporcijās izsvērtam brīvstāvošam apjomam, kas līdzās arhitektes M.Staņas projektētajam Dailes teātrim ir viens no nedaudziem modernisma laika latviešu arhitektu sasniegumiem. Aiz pietātes pret autoriem un viņu veikumu būtu nepieņemami muzeja apjomam piebļot citu apjomu, radikāli mainot arhitektonisko kompozīciju, lai gan konceptuālā ideja „tumšais-gaišais” pati par sevi ir atbalstāma. Ieteicamāka būtu strikta jaunā/vecā būvapjoma nodalīšana, atstājot iespēju nākotnē novērtēt katra laikmeta pienesumu laukuma transformācijas vēsturē.

4. Šī protokola sastāvdaļa ir tam pievienotais kolēģijas padomnieka arhitekta J.Krastiņa izteikto atziņu teksts.

A. Kronbergs

A.Sīlis

E.Bērziņš

J.Dambis

P.Strancis

S.Ņikiforovs

J. Dripe

Kolēģijas padomnieka arhitekta J. Krastiņa izteiktās atziņas par Latvijas okupācijas muzeja paplašinājuma priekšlikumu:

1. Nav pamatoti analizēt Okupācijas muzeja paplašinājuma priekšlikumu, iekams nav skaidrs visas apkārtējās teritorijas attīstības detālplānojums.
2. Par Strēlnieku laukumu dēvētajai vietai patlaban nav pilsēt būvnieciski un telpiski definējama laukuma pazīmju; tai nepieciešams radīt Vecrīgas mērogam un viduslaiku pilsētvides raksturam atbilstoša laukuma telpisko ietvaru. Tas panākams, izveidojot jaunu apbūvi gar 11. novembra krastmalu, Grēcinieku ielu un Kaļķu ielu. Īpaši aktuāls ir Rātslaukuma telpiskais noslēgums pie Kaļķu ielas. Piedāvātais Okupācijas muzeja paplašinājums šī jautājuma atrisināšanu var atvirzīt tālākā nākotnē.
3. Piedāvātais Okupācijas muzeja paplašinājums risināts kā izteikti brīvstāvošs, frontāli uztverams apjoms bez saistības ar vides kontekstu, neintegrē esošo ēku no jauna izveidojamā apbūvē un izslēdz apbūves eventuālas attīstības iespēju.
4. Okupācijas muzeja paplašinājuma priekšlikumā arhitekta deklarētie izteiksmes paņēmieni – metafora un simbols (gaismas uzvara pār tumsu) – nav uztverami bez verbāliem paskaidrojumiem, turklāt nojauc muzeja esošās ēkas jau nostabilizējušos semantisko kvalitāti.
5. Virkne okupācijas muzeja paplašinājuma priekšlikuma arhitektoniskā un pilsēt būvnieciskā risinājuma mezglu degradē esošo autentisko ēku un neatbilst vispārpieņemtiem un zināmiem mākslinieciskās kompozīcijas pamatprincipiem:
 - 5.1. Paplašinājums iznīcina esošās ēkas ieejas daļas spārna eleganto atvirzījumu un līdz ar to tās māksliniecisko kvalitāti.
 - 5.2. Paplašinātās celtnes kopējā fasāde sadalīta divās vizuālajā uztverē vienāda garuma daļās. No visām iespējamajām tā ir visneizteiksmīgākā proporcija, ko arhitektūrā pēdējos 3400 gadus vairs nelieta.
 - 5.3. Paplašinātās celtnes abas atšķirīgā arhitektoniskā apdarē veidotās, bet vienādā augstuma fasādes daļas savietotas gandrīz vienā un tajā pašā plaknē, kas ir visneizteiksmīgākais arhitektoniski telpiskās kompozīcijas paņēmieni.
 - 5.4. Paplašinājuma daļas fasādes apdarē paredzēto akmens plātņu dalījuma atkārtoti esošās ēkas fasādes apdarē izmantoto kapara elementu izmēri. Vienā materiālā veidotas virsmas rakstura imitēšana tajā pašā plaknē ar citu materiālu rada nevis arhitekta deklarēto harmoniju, bet savstarpēju nesaderību un vājina iecerēto kontrasta principu.
 - 5.5. Ēkas paplašinājuma mehāniskais taisnleņķa noslēgums pret Grēcinieku ielu ar fasādes atkāpi no tās, ignorējot šīs ielas apbūves līniju, neatbilst nekādiem apbūves nosacījumiem, izkropļo reģenerējamo ielas telpu un izceļ celtnes nesaderību ar apkārtējo vidi.
 - 5.6. Ar paredzēto paplašinājumu zemes stāva līmenī daļēji aizbūvējot brīvo telpu zem esošās ēkas, tiek iznīcināta šīs vietas pašreizējā izcilā emocionālā izteiksmība gan skatā uz Rātslaukumu, gan skatā no Rātslaukuma Daugavas virzienā.
 - 5.7. Zem esošās ēkas paredzētās paplašinājuma daļas šaurleņķa stūrī paredzētā ieeja, kas turklāt asēta uz Melngalvju nama apjoma stūri, ir vizuāli noslēpta no publiskās ārtelpas un neatbilst šādas nozīmes celtnes ieejai nepieciešamajam raksturam.
6. Paplašinājuma daļas priekšā paredzētā bērzu birzs ir absolūti sveša Vecrīgas vides raksturam, bet kā iecerētais „latviskuma” simbols ir vismaz naivs mākslinieciskās izteiksmes paņēmieni (latviešu folklorā daudz lielāka nozīme ir vērtīgākām koku šķirnēm, turklāt citiem bērzs šķiet tipiski krievisks koks).